

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.IV.21.093/2020/5.

A tanács tagjai:

Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Dzsula Marianna bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Németh és Palatics Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Palatics Edit ügyvéd)

Az alperes:

Magyar Államkincstár

Az alperes képviselője:

Dr. Molnár Dániel kamarai jogtanácsos

A per tárgya:

Közérdekű adat kiadása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.201/2020/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 69.P.21.381/2019/14/I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 15.000 (tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2019. április 15-én közérdekű adatok megismerése iránti kérelemmel fordult az alpereshez, és a következő adatok kiadását kérte:

1. A Magyar Államkincstár (MÁK), illetve a jogutódlást megelőzően a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) pontosan mekkora összegű, a felszámolás alatt álló magyar ... (Társaság) által jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetését rendelte el?

2. A Társaság pontosan mekkora összegű jogosulatlanul igénybe vett támogatást fizetett vissza?

3. Amennyiben a Társaság nem, vagy nem teljes mértékben fizette vissza a jogosulatlanul igénybe vett támogatást, a MÁK, illetve a jogutódlást megelőzően az MVH intézkedett-e a jogosulatlanul igénybe vett és vissza nem fizetett támogatás adók módjára történő behajtása iránt?

4. Amennyiben történt intézkedés az adók módjára történő behajtás iránt, a Társaság által jogosulatlanul igénybe vett és vissza nem fizetett támogatásból pontosan mekkora összeget sikerült adók módjára behajtani?

5. A MÁK, illetve a jogutódlást megelőzően az MVH bejelentett-e hitelezői igényt a Társaság felszámolására irányuló eljárás során, és ha igen, mekkora összeg tekintetében?

6. A Társaság felszámolására irányuló eljárásban sor került a MÁK, illetve a jogutódlást megelőzően az MVH hitelezőként történő nyilvántartásba vételére? Ha igen, milyen hitelezői besorolásba került?

7. Amennyiben a Társaság felszámolására irányuló eljárás már befejeződött, a Társaság által jogosulatlanul igénybe vett és vissza nem fizetett támogatásból pontosan mekkora összeget sikerült visszaszerezni?

8. Pontosán mekkora összegű károsodás érte a Magyar Államot amiatt, hogy a Társaság jogosulatlanul vett igénybe támogatást?

[2] Az alperes a 2. pontban szereplő kérdésre azt a választ adta, hogy a kérdéssel érintett kft. által jogosulatlan részvétel vagy szabálytalanság miatt visszafizetett támogatás összege az adatszolgáltatás keltének időpontjában 0. A válaszban közölte, hogy a közérdekből nyilvános adatokat negyedévente köteles honlapján közzétenni, amelyhez keresőfelületet biztosít. A mezőgazdasági, agrárvidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Támtv.) 24. § (2) bekezdésében meghatározott adatkörön kívüli adat nem nyilvános.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[3] A felperes keresetében az előzetes adatigénylési kérelemben foglalt kérdésekre vonatkozó adatok kiadására kérte kötelezni az alperest (1-8. kérdés).

[4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a Támtv. 24. § (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a támogatást megállapító és az annak visszafizetésére irányuló eljárás egymástól nem válik el. A támogatási eljárásba beleértendő a jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetésére irányuló eljárási cselekmények összessége is, így a Támtv. 24. § (1) és (2) bekezdése alapján a felperes által kért adatok nem nyilvánosak. Előadása szerint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 27. § (2) bekezdés e), g) és b) pontja alapján az agrárérdek jelen esetben egyfelől központi pénzügyi érdeknek, másfelől nemzetbiztonsági érdeknek is tekinthető.

Az első- és másodfokú ítélet

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Döntését a Támtv. 24. § (1), (2), (3) és (4) bekezdésére alapította, a jogszabálynak az adatkérés időpontjában hatályos szövegére figyelemmel. Álláspontja szerint a megjelölt jogszabályhely az igényelt adatokat kiemeli az Infotv. 3. § 5. és 6. pontja szerinti közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatok köréből, ezért az adatkezelő szerv eljárásában készített vagy rögzített adatok – az ugyanezen jogszabályban rögzített kivételekkel – nem minősülnek közérdekű, illetve közérdekből nyilvános adatnak. Egyetértett az alperessel abban, hogy a Támtv. szerinti szabályok nem csupán a kérelmek beérkezését követő elbírálására, hanem a támogatások kifizetésére vonatkozó eljárási cselekmények adataira is kiterjednek. Ehhez képest a Támtv. 59. §, 63. § (1) bekezdése, 69. § (7) bekezdése és a 72. §-a szerinti eljárási cselekmények során keletkezett adatok ugyancsak nem tekinthetők az adatkezelő szerv eljárásán kívül keletkezett és rögzített adatoknak, ezért a kérelemben szereplő, jogosulatlanul igénybe vett és vissza nem fizetett támogatás adók módjára történő behajtása iránti intézkedés, az adók módjára történő behajtás, az adóssal szembeni felszámolási eljárásban történő igényérvényesítés és az ezek eredményességére vonatkozó adatok az adatkezelő szerv eljárásában készített vagy rögzített adatoknak minősülnek, amelyek nem nyilvánosak. Összességében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Támtv. mint lex specialis az ügyfelek adatainak védelme érdekében korlátozza az adatnyilvánosságot.

[6] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek elektronikus úton az alábbi adatokat:

1. A Magyar Államkincstár (MÁK), illetve a jogutódlást megelőzően a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) pontosan mekkora összegű, a felszámolás alatt álló magyar ... (Társaság) által jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetését rendelte el?

2. Amennyiben a Társaság nem vagy nem teljes mértékben fizette vissza a jogosulatlanul igénybe vett támogatást a MÁK, illetve a jogutódlást megelőzően az MVH intézkedett-e a jogosulatlanul igénybe vett és vissza nem fizetett támogatás adók módjára történő behajtása iránt?

3. Amennyiben történt intézkedés az adók módjára történő behajtás iránt, a Társaság által jogosulatlanul igénybe vett és vissza nem fizetett támogatásból pontosan mekkora összeget sikerült adók módjára behajtani?

4. Ha a MÁK, illetve a jogutódlást megelőzően az MVH bejelentett-e hitelezői igényt a Társaság felszámolására irányuló eljárás során, és ha igen, mekkora összeg tekintetében?

5. A Társaság felszámolására irányuló eljárásban sor került a MÁK, illetve a jogutódlást megelőzően az MVH hitelezőként történő nyilvántartásba vételére? Ha igen, milyen hitelezői besorolásba került?

6. Amennyiben a Társaság felszámolására irányuló eljárás már befejeződött, a Társaság által jogosulatlanul igénybe vett és vissza nem fizetett támogatásból pontosan mekkora összeget sikerült visszaszerezni?

7. Pontosan mekkora összegű károsodás érte a Magyar Államot amiatt, hogy a Társaság jogosulatlanul vett igénybe támogatást?

[7] Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a felperes adatkérése egymásra épült és attól függően volt megválaszolható, hogy a visszafizetni rendelt közpénz visszaszerzésére az alperes milyen lépéseket tett és az érintett céggel szemben az eljárások milyen stádiumban vannak. A 4. és 5. számú kérdések arra vonatkoznak, hogy az alperes hitelezőként tanúsított magatartása milyen volt, ez pedig a csődtörvény hatálya alá tartozik, így nem a Támtv. IV. fejezete szerinti eljárásokban keletkeztek a kérdéses adatok. A 6. számú kérdés a kárként meghatározható összegre, egy számítás eredményére irányult, így ezek a kérdések nem a Támtv. IV. fejezetének hatálya alatti eljárások adataira vonatkoztak, így helytelenül alkalmazta az elsőfokú bíróság ezeket a rendelkezéseket. Az 1., 2. és 3. számú kérdés a másodfokú bíróság szerint is a Támtv. IV. fejezete szerinti adatkört érintette, amelynek része volt a végrehajtási eljárás is, így ezek az adatok - az ügyfélre vonatkozóan keletkezett adatokként - támogatási adatoknak is minősültek.

[8] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az adatkiadási kérelem nem az eljárások egyes iratainak kiadására irányult, illetve, hogy a kért adatok nem minősülnek személyes adatnak sem. Az igényelt adatok a közfeladatot ellátó szerv jogszabályban meghatározott feladatkörével összefüggő közfeladata ellátásának eredményességével kapcsolatos, nem személyes adatok, ezért azok az Infotv. 3. § 5. pontja értelmében közérdekű adatnak minősülnek, amelynek megismerhetőségét az alperesnek az Infotv. 26. § (1) bekezdése alapján biztosítania kellett.

[9] A másodfokú bíróság szerint az Infotv. 27. § (2) bekezdése tételesen, taxatív módon határozza meg azokat az információszabadság alkotmányos garanciáit biztosító okokat és feltételeket, amelyek alapján külön törvény a közérdekű adatok, vagy az Infotv. által közvetlenül, illetve az Infotv. 3. § 6. pontjának megfelelően más törvény által közérdekből nyilvánossá minősített adatok megismerhetőségét korlátozhatja. Az elsőfokú bírósággal szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Támtv. 24. § (1) bekezdése nem minősül az Infotv. 27. § (2) bekezdését lex specialisként kiegészítő rendelkezésnek.

[10] Az Alkotmánybíróság gyakorlatából kiemelte azt az alapelvet, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog kiemelt alkotmányos védelmet élvez, ezért nem lehet elegendő csupán formálisan hivatkozni a nyilvánosság korlátozási okokra, bizonyítania kell az adatkezelőnek a korlátozás tartalmi indokoltságát [6/2016. (III.11.) AB határozat]. Utalt arra is, hogy a Kúria egy korábbi ítéletében úgy foglalt állást, hogy az adótitok sem tekinthető olyan titokfajtának, amely az információszabadsággal összefüggő alapjogi mérlegelést kizáró, abszolút nyilvánosság-korlátozási ok lenne. A másodfokú bíróság az alapjogi vizsgálat körében foglalkozott azzal, hogy mi jelenik meg a Támtv. korlátozó rendelkezéseinek hátterében. Az 1306/2013/EU rendelet preambulumból kiemeli azt, hogy egyrészt meg kell erősíteni az alapokból felhasznált pénzeszközök felhasználásának nyilvános ellenőrzését, másrészt olyan módszert kell találni, amely összhangban van a nyilvánosságra hozatal céljával, ugyanakkor a lehető legkisebb mértékben ütközik a kedvezményezetteknek a magánélet tisztelőben tartásához és különösen a személyes adatok védelméhez fűződő jogával. Ehhez képest a Támtv. 24. § (1) bekezdése az ügyfelekre vonatkozó adatok

tekintetében a nyilvánosságot elsősorban a kedvezményezettek, illetve egyéb, az eljárással érintettek személyes adatai, magánélete, magántitkai, illetve a jogi személyek esetében üzleti titkai védelme érdekében korlátozza. Nincs tehát szó arról, hogy az alperes által hivatkozott központi pénzügyi, nemzetbiztonsági okból vagy az Infotv. 27. § (2) bekezdése szerinti okból történe a korlátozás.

[11] A szükséges alapjogi vizsgálat alapjául azt jelölte meg, hogy az adott közérdekű adat tekintetében a közpénzre vonatkozó adat nyilvánossága vagy a közpénzt felhasználó kedvezményezett jogi személy ügyfél érdekei, üzleti titka élveznek-e elsőbbséget. Ezen mérlegelés során a másodfokú bíróság alapvetően annak tulajdonított jelentőséget, hogy a közpénzek felhasználásának átláthatósága kiemelt közérdek, illetve az adatigény nem természetes személy személyes adataira vonatkozott. A támogatásra vonatkozó adatok átláthatóságát az európai uniós jogszabályok is előírják, maga a támogatási összeg és a jogosult neve is közérdekből nyilvános adat. Ehhez képest a támogatás igénybevevőjének számolnia kell a közpénz felhasználása során a nyilvánosság ellenőrzésével. Az alperes nem igazolt a perben semmilyen olyan körülményt, amely alapján a kérelemmel érintett, felszámolás alatt álló, sajtóhírekben szereplő társaságnak, vagy az alperesnek méltányolható érdeke fűződne ahhoz, hogy a kért adatok titokban maradjanak, azok bizalmas üzleti adatok lennének. Összességében az információszabadsággal szemben nem állt semmilyen alkotmányos érdek vagy alapjog, amely a perbeli esetben a nyilvánosság korlátozását indokolhatná, azt szükségessé vagy a korlátozást arányossá tehetné. Miután az alperes ily módon nem tudta bizonyítani az adatkiadás megtagadásának tartalmi megalapozottságát, köteles a kért közérdekű adatokat kiadni.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[12] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását. Megsértett jogszabályként hivatkozott a Támtv. 24. § (1) bekezdésére, (5) és (6) bekezdésére, valamint a 25. § (1) bekezdésére. Álláspontja szerint a kért adatok nem minősülnek nyilvános támogatási adatnak, maga a jogszabály határozza meg, hogy melyek a nyilvános adatok, de a felperes által igényelték nem tartoznak ebbe a körbe. A jogerős ítélet nem vezeti le azt, hogy a Támtv. szerinti korlátozás miért ne lehetne speciális rendelkezés az Infotv. általános szabályaihoz képest, az esetleges norma-kollízió tekintetében pedig kifejtette, hogy a Támtv. és az Infotv. azonos szintű jogszabályi rendelkezések, és a Támtv. az, amely speciális nyilvánosságra hozatali rendelkezéseket tartalmaz, ezek alkalmazása pedig megelőzi az Infotv. általános szabályainak alkalmazását. Álláspontja szerint fontos nemzetgazdasági érdek fűződhet a támogatások gördülékeny kifizetéséhez, illetve hatósági eljárás védelme céljából is indokolt lehet a speciális szabályozás. Vitatta, hogy a másodfokú bíróság által idézett uniós szabályozás a Támtv. értelmező rendelkezése lehetne. Az alperes jogalkalmazó szervezet, így nyilvánvalóan nem minősítheti Alaptörvény-ellenessé a Támtv. vonatkozó rendelkezéseit.

[13] A felperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[14] Az alperes felülvizsgálati kérelme alaptalan az alábbiak szerint.

[15] A felperes keresetében egy konkrét gazdálkodó szervezet által jogosulatlanul igénybe vett támogatás, közpénz visszaszerzése iránt az alperes által tett intézkedésekre vonatkozó adatok kiadására kérte kötelezni az alperest. Az Alaptörvény 38. cikkének (1) bekezdése szerint az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon. A 39. § (2) bekezdése szerint a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok. Az Infotv. 26. § (1) bekezdése a közérdekű adatok megismerésével kapcsolatban deklarálja, hogy az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse. A megismerés jogának korlátait az Infotv. 27 § (2) bekezdése rögzíti, tételesen felsorolva azokat az eseteket, hogy törvény mely esetekben korlátozhatja a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jogot, az adatfajták meghatározásával [a)-h) pontok]. Ez a felsorolás nem tartalmaz az agrártámogatásokra utaló adatfajta.

[16] A Támtv. 24. § (1) bekezdése értelmében nem nyilvános támogatási adatnak minősül valamennyi, az adatkezelő szerv eljárásában készített vagy rögzített, a (2) bekezdésben meghatározott adatkörön kívüli adat. A (2) bekezdés szerint az adatkezelő szerv által kezelt támogatási adatok közül közérdekből nyilvános adat e törvény alapján az adatkezelő szerv által folyósított, a központi költségvetésből, illetve az EMGA-ból, az EMVA-ból, illetve az EHA-ból vagy az ETHA-ból finanszírozott támogatásban részesülő ügyfél családi és utóneve (elnevezése), lakóhelye, székhelye, telephelye [a) pont] jogcíme [b) pont], a folyósított támogatás összege [c) pont], valamint a jogosulatlan részvétel vagy szabálytalanság miatt visszafizetett támogatás összege [d) pont]. Az alperes megalapozatlanul hivatkozott a Támtv. 25. § (1) bekezdésére, mert az csupán arról rendelkezik, hogy a nem nyilvános támogatási adat az adatkezelő szervén kívüli más szerv vagy személy által csak alapos okkal használható fel, ez a rendelkezés ugyanis a jelen per eldöntése szempontjából irreleváns, tekintettel arra, hogy a felperes nem minősül ellenőrző hatóságnak és jelen esetben közérdekű adatigénylésről van szó.

[17] A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság egy konkrét ügy kapcsán 2017-ben vizsgálta az alperes közérdekű adatigényléssel kapcsolatos magatartását (NAIH 2017/1390/7/V.). A jelentés is rögzítette elvi jelentőséggel azt, hogy az Infotv-ben előírt általános érvényű szabályozástól eltérő szabályokat a törvény csak az Infotv. felhatalmazása alapján írhat elő. Az Infotv. 27. § (2) bekezdése azonban nem enged eltérést agrárérdekekből a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog korlátozására.

[18] Mindezekre is figyelemmel a Kúria egyetértett a másodfokú bíróság jogi álláspontjával, amely szerint a Támtv. nem jelent speciális szabályt az Infotv. rendelkezéseihez képest. Ebből következően a Támtv. 24. § (1) és (2) bekezdése nem is korlátozhatja a megismerhető közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatok körét. Az Infotv. 27. § (2) bekezdése nem értelmezhető oly módon, hogy pusztán a jogalkotóra rótt volna kötelezettséget. Ezen szabály tartalmazza annak meghatározását, hogy mely esetekben korlátozott a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismerése és milyen feltételek mellett.

[19] Az ítéletábra helyesen végezte el az ütköző jogoknak az alapjogi szempontú vizsgálatát. Ebben a körben helytállóan állapította meg, hogy a közérdekű, illetve a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez erősebb közérdek fűződik, mint a jogosulatlan felhasználást végző jogi személy érdekeihez, üzleti titkaihoz. Általánosságban is megállapítható, hogy az információszabadsághoz való jogot, úgyis mint a szabad véleménynyilvánításhoz való jog alapját csak feltétlenül szükséges és tartalmilag konkrétan indokolt esetben lehet korlátozni. A főszabály a közpénzek elköltésének átláthatósága, ezt a jogerős ítélet megalapozottan helyezte előtérbe az alapjogi vizsgálat során.

[20] Amennyiben a 4., 5. és 6. számú kérdések egyébként a Támtv. hatálya alá tartoznának, az sem változtatna a kért adatok jogi minősítésén és az alperes kiadási kötelezettségén a fentiekben meghatározott jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel.

[21] Összességében megállapítható volt, hogy a jogerős ítélet nem sértette meg az Infotv., illetve a Támtv. felülvizsgálati kérelemben megjelölt rendelkezéseit, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[22] Alaptörvény 39. § (2) bekezdés, 2011. CXII. törvény 26. § (1) bekezdés, 27. § (2) bekezdés, 2007. évi XVII. törvény 24. § (1) és (2) bekezdés.

Záró rész

[23] A Kúria a pervesztes alperest kötelezte a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, amely a felperesi jogi képviselő munkadíjából áll, amelynek mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg. Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdésének o) pontja szerint illetékmentes.

[24] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2021. április 28.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró

hitelül:

S.K.

A kiadmány

bírószági ügyintéző

